

het Volksbelang

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 2 - Februari 2017
Jaargang 138
maandblad

LVV bouwt aan zijn toekomst

Tijdens de nieuwjaarsreceptie van het Liberaal Vlaams Verbond, met als gastspreker Karel De Gucht, heeft algemeen secretaris Oscar De Wandel in zijn jaarverslag 2016 een vernieuwingsoperatie van het LVV aangekondigd. “Het bestuur beraadde zich over de toekomst: in twee algemene vergaderingen werd de balans opgemaakt van de financiële situatie, het programma voor de eerste helft

van 2017 besproken en de strategie vastgelegd voor de komende statutaire verkiezingen. Een nieuwe ploeg van geestdriftige twintigers en dertigers staat klaar. Zij hebben allen zonder uitzondering hun sporen verdiend in de rangen van het LVSV. Wij twijfelen er geenszins aan dat zij de missie van het LVV ter harte zullen nemen, m.n. “een denktank” te zijn voor de liberale beweging en het “liberalisme als ideo-

logie te blijven vernieuwen.”

LVV-voorzitter Clair Ysebaert maakte een kritische balans op over de politieke gebeurtenissen van de voorbije weken: “Onze democratie lijkt een vermoeid model. Een model dat zijn beloften niet meer kan waarmaken.”

Lees meer blz. 2 en volgende.

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Barre politieke tijden

In het jaarverslag 2016 van het Liberaal Vlaams Verbond schrijft secretaris Oscar De Wandel dat er een nieuwe generatie in het LVV is opgestaan die stilaan de fakkel kan overnemen en de toekomst van het verbond zal voorbereiden. Het is hoopvol dat jonge mannen en vrouwen zich in deze barre politieke tijden nog willen engageren in een ideologische vereniging die nog steeds als voornaamste taak de bewaking van het Vlaams liberaal erfgoed in haar vaandel draagt.

Barre politieke tijden. LVV-voorzitter Clair Ysebaert verwees er in zijn nieuwjaarstoespraak naar. We laten hem graag zelf aan het woord: "Nog nooit zijn er zoveel platte politieke benoemingen geweest. Wat meer is, de publiek verfoeide cumul tiert weliger dan ooit. En in zoverre zelfs dat een afgezette CEO van VLD-signatuur, die langs de achterdeur vertrekt met een zak vol ontslaggeld, daarna langs de N-VA-voordeur van de NMBS weer binnenwandelt. En dit ongestraft, zonder dat er een haan in het parlement naar kraait. Van democratische controle gesproken. Ik heb niemand gehoord. U soms? Men schrijft pagina's vol over de PS en de Waalse Publifin-affaire, waar het krioelt van mandatenaccumul en financiële zelfbediening. Maar hoever zijn we er in Vlaanderen nog van verwijderd? Antwerpse stadsverantwoordelijken stapelen partijpolitieke, intercommunale, overheids- en zakenmandaten op aan de lopende band, tegelijk in de economische, financiële en culturele sector. Ik heb niemand gehoord in het Vlaamse parlement... ik heb niemand gehoord van de anders altijd zo alerte pers U soms? Onze democratie lijkt een vermoeid model. Een model dat zijn beloften niet meer kan waarmaken. Het kan niet anders of we krijgen daar eerlang de rekening voor gepresenteerd. Het zou een pijnlijk ontwaken kunnen worden. Straks zal men verwonderd zijn dat zich hier een Vlaams Trump-verschijnsel voordoet ... hoe is het mogelijk ...zal het liedje luiden ..."

LVV-voorzitter Clair Ysebaert: "Onze democratie lijkt een vermoeid model. Een model dat zijn beloften niet meer kan waarmaken."

Intussen is deze rekening gepresenteerd en werd de Vlaamse politiek ook door de schandaalsfeer aangestoken, zoals de LVV-voorzitter het voorspelde. De vraag is of dit tot een electorale aardschok zal leiden. Als we het verleden bekijken luidt het antwoord "neen". Na het Agusta-schandaal in 1995, met een veel grotere omvang, was er nauwelijks enige electorale rimpeling in de verkiezingsvijver te bespeuren. Hoe groot de verontwaardiging bij de bevolking ook weze, in het stemholkje spelen politieke schandalen nauwelijks een rol.

Dit betekent natuurlijk niet dat er niets kan geleerd worden uit de commotie rond de Vlaamse intercommunales. Snoeien wat rot is, en behouden wat kan verbeterd worden. Er is niets mis met gemeenten die in een verband willen samenwerken

om de dienstverlening voor hun bevolking te optimaliseren. Een redelijk debat zal echter maar pas kunnen gevoerd worden als het stof is gaan liggen, want de slinger is de voorbije weken maar al te veel naar de andere kant geslagen. Het innen van zittingen wordt op dezelfde lijn geplaatst als pure corruptie en het grote graaien. Met die demagogische en populistische anti-slingerbeweging zal men er niet uit geraken. In Vlaanderen zijn er honderden lokale politici die nog wel elke dag hun werk in eer en geweten uitvoeren, zonder

de fabuleuze vergoedingen die we zagen passeren. Het is tijd om terug naar de rede te keren en zich te buigen over de echte problemen van de mensen: hun gezondheid, hun job, hun pensioen, hun vrijheid en hun veiligheid.

Die eerlijke politici moeten opstaan tegen de 'trumpisering' van de politiek. De Amerikaanse president is geen maatstaf voor eerlijke en beschaafde politiek. Hij polariseert en zet bevolkingsgroepen tegen elkaar op. Hij voedt de antipolitiek. Hij valt de persvrijheid aan. Zijn giftige uitvallen zijn een bedreiging voor de wereldvrede en voor onze vrijheid, want zijn discours over het opgeven van rechten in het teken van onze veiligheid en onze welvaart, snijdt geen hout. •

DE BRANDSTAPEL VAN KAREL DE GUCHT

“Is 2016 inderdaad een kantelmoment in de geschiedenis van de westerse wereld, de wereld die we tot voor kort de ‘vrije wereld’ noemden, durfden te noemen? Moet alles wat is, op de brandstapel van de geschiedenis? Is alles en iedereen toe aan de grote schoonmaakbeurt?” Dat heeft gewezen Europees commissaris Karel De Gucht zich de voorbije maanden dikwijls afgevraagd. Op de nieuwjaarsreceptie van het Liberaal Vlaams Verbond, en binnenkort in een nieuw boek, zocht en zoekt hij naar antwoorden.

Karel De Gucht heeft na zijn vruchtbare politieke carrière, hij was Europees parlements lid, senator, Vlaams parlements lid, minister, partijvoorzitter en Europees commissaris, een tweede leven gevonden als veel gevraagd spreker, columnist van Het Laatste Nieuws, en auteur. Hij doet dit alles zoals hij ook aan politiek deed: rechtuit, redelijk onverzettelijk en diepgravend, soms choquerend.

De Gucht begint zo: “Eén: 2016 is geen kantelmoment. Twee: Brexit en Trump zijn ‘des accidents de parcours’. Drie: we worden niet overspoeld door moslims en vluchtelingen. Vier: de globalisering is niet de grote boosdoener. Vijf: de mensen hebben niet altijd gelijk.”

De Gucht is er niet van overtuigd dat 2016 een kanteljaar zal worden, te vergelijken met het begin van de Eerste Wereldoorlog, of de val van de Berlijnse muur. Er zijn geen dingen gebeurd die de maatschappij fundamenteel zullen veranderen. Dit betekent niet dat er een onderstroom aanwezig is met problemen die om een oplossing vragen. Een vergelijking met de jaren der-

tig die de voorbode waren van de Tweede Wereldoorlog, vindt De Gucht al helemaal onzinnig. Trump is Hitler niet!

KETTERIJEN

Maar wat zijn fenomenen als de wat bizarre president van de Verenigde Staten en de Brexit dan wel? Volgens De Gucht zijn het eerder “ketterijen”. De Gucht: “Brexit en Trump zijn beide natuurlijk mokerslagen die mij als overtuigd Europeaan en verdediger van de liberale democratie tegelijkertijd triestig en opstandig stemmen. Maar als deze gebeurtenissen geen bepalende invloed hebben op de geschiedenis, zijn het in het licht van de geschiedenis... ‘des accidents de parcours’. En ik denk dat noch de ene noch de andere gebeurtenis de loop van de geschiedenis ingrijpend zal veranderen.”

De Brexit mag volgens De Gucht niet onderschat worden. Heel wat grote banken, financiële instellingen en verzekeringsmaatschappijen maken zich klaar om Londen te verlaten. “Wat een stommeit, die hele Brexit-affaire”. Het zal de loop der

geschiedenis van Groot-Brittannië wellicht veranderen, maar niet deze van de hele wereld.

BOBO TRUMP

En dat geldt volgens De Gucht ook voor Donald Trump. Met dien verstande dat als eenmaal de buit binnen is, Trump zal vervellen tot een gematigd rechts politicus, ook niet waar is. Vooral zijn buitenlandpolitiek baart De Gucht zorgen: “wat Trump zegt over de Amerikaans-Chinese relaties is een explosieve cocktail die, als hij niet sterk wordt aangelengd, tot een nieuw Varkensbaai-incident zou kunnen leiden.”

DE VLUCHTELING-TERRORIST

In het vluchtelingendebat maakt De Gucht komaf met het doemdenken rond de migratietoestroom en de afkeer van migranten. “Het beeld dat in België ook Bart De Wever graag ophangt van een aanzuigefect enkel door de uitspraak van Merkel Wir schaffen das is onjuist.

>>> Lees verder op volgende pagina

Zolang er geen oplossing is voor de spreiding van de vluchtelingen over Europa zal het dossier muurvast blijven zitten.

MENSEN HEBBEN NIET ALTIJD GELIJK

Wie interesse betoont in de standpunten over globalisering raden we het hoofdstukje “De kop van Jut” aan waar De Gucht zijn licht laat schijnen over de rol van China in de wereld. Zijn laatste ketterij gaat over “de mensen hebben niet altijd gelijk”. We zien er De Gucht op zijn best: “De mensen bestaan niet; het is een uitvindsel dat handig uitgebuit wordt door populistten uit alle windstreken die de democratie willen herleiden tot de dictatuur van het getal.”

GELIEFDE EUROPA

De Gucht verdedigt het Europees project als hartstochtelijk minnaar van de Europese Unie: “De vereniging is een unieke historische prestatie voor landen die mekaar onderling gedurende twintig eeuwen hebben bevochten binnen hetzelfde continent.” Maar dat wil niet zeggen, en we hadden niets anders van hem verwacht, dat De Gucht ook kritisch is voor zijn “geliefde”. Enkele elementen: het uitschakelen van de fiscale concurrentie tussen de lidstaten; Europa moet de lidstaten in staat stellen te investeren door investeringen uit de lidstaatbegrotingen te halen; er moet eindelijk een grote Europese veiligheids- en defensiepolitiek komen. Eurocriticasters krijgen tegenwind: Europa is veel stabielere dan velen denken. •

Bert CORNELIS

Meer info over het aangekondigde boek van Karel De Gucht:

<https://www.polis.be/ketterijen.html>

LW-JAARVERSLAG 2016

2016 is een bijzonder warrig jaar geweest, een jaar waarin populisme en polarisatie alom de bovenhand lijken te hebben genomen, een jaar ook waarin het ondenkbaar geachte als een brutale vuurbal in ons gelaat is opengespat. Het maakte ons vaak onwennig, angstig, vertwijfeld, opstandig, woedend, bedroefd, radeloos. Een paar keer strijdbaar, ondernemend, geestdriftig of begripvol, ja misschien zelfs vertederd. En, wat niemand gaarne toegeeft, mogelijk ook soms onverschillig. “Gewenning” heet zo iets in dat geval.

Oscar De Wandel

Vinger aan de pols

De gruwel van de terroristische aanslagen in Brussel, de vandalistische ontsporing bij de cipierstakingen, het gehaketak rond de opvang van asielzoekers, het gedwongen ontslag van Annemie Turtelboom en Jacqueline Galant, de vlucht vooruit van Hendrik Vuye en Veerle Wouters, de speculaties over de gevolgen van de Brexit op onze economie, de gissingen omtrent de geopolitieke impact van de verkiezing van Donald Trump tot Amerikaans president, de politieke mallemlolen bij de ondertekening van het C.E.T.A.-handelsverdrag, het overlijden van Toots Thielemans, de gouden plak van Nafi Thiam, de geboorte van de panda Tian Bao... Over de meeste van deze aangelegenheden is in de verslaglegging en de opiniestukken van Het Volksbelang gerapporteerd. Wij houden de vinger aan de pols!

Met Vincent Houssin (ondervoorzitter VSOA-politie) en Sabien Lahaye-Battheu (Open Vld-volksvertegenwoordiger), richtte het LVV vorig jaar zijn zoeklicht op de binnenlandse veiligheid en maakte het met Nicolas Bouteca (politicoloog UGent) een tussenstand op van de politieke situatie tweejaar na de verkiezingen van 2014. Patrick Dewael (Open Vld-fractie leider Kamer) gaf als voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie naar de aanslagen van 22 maart toelichtingen over de voortgang en het doel van de commissie

en becommentarieerde tevens zijn initiatief om de fundamentele waarden van vrijheid, gelijkwaardigheid en democratie in de grondwet te verankeren; Werner Vandenbruwaene (docent vergelijkend staatsrecht UA) trad bij deze gelegenheid op als respondent. Tinneke Beeckman (filosofe) en LVV-bestuurslid Patrice Viaene brachten boeiende beschouwingen rond de Verlichtingsideeën en hun toepassingen in onze hedendaagse samenleving. Ten slotte maakte Minister van Volksgezondheid Maggie De Block een analyse van haar besparings- en hervormingsbeleid in de gezondheidssector.

Nieuwe ploeg staat klaar

Daarnaast beraadde het bestuur zich over de toekomst: in twee algemene vergaderingen werd de balans opgemaakt van de financiële situatie, het programma voor de eerste helft van 2017 besproken en de strategie vastgelegd voor de komende statutaire verkiezingen. Bijzondere aandacht ging uit naar de ledenwerving, want de vereniging moet het nu niet enkel zonder subsidies stellen, maar ook de fiscale vrijstelling op de giften behoort tot het verleden. Toch staat een nieuwe ploeg geestdriftige twintigers en dertigers klaar om de taak van de zestigplussers over te nemen. Zij hebben allen zonder uitzondering hun sporen verdiend in de rangen van het LVSV en zijn nu al enkele jaren in het bestuur actief. Wij twijfelen er geenszins aan dat zij de miserie van het LVV ter harte zullen nemen, m.n.

“2016, post factum...”

“een denktank” te zijn voor de liberale beweging en het “liberalisme als ideologie te blijven vernieuwen.”

Het is voor niemand een geheim dat de tussentijdse balans van de regering-Michel niet in alle opzichten positief is. De invoering van de taxshift heeft ervoor gezorgd dat de belastingdruk op arbeid wel degelijk is afgenomen en dat er flink wat banen zijn bijgekomen. Maar omdat die operatie niet budgetneutraal is, is de staatsschuld weer gaan stijgen. Van de aangekondigde belastinghervorming is tot nog toe maar bitter weinig gerealiseerd. De fiscaliteit is in plaats van doorzichtiger, nog complexer geworden. De speculatietaks was een zodanige miskleun, dat hij na amper enkele maanden alweer moest worden afgevoerd. Het begrotingstekort is geenszins teruggeschoefd: de regering kreeg vanwege de EU, het IMF en de OESO een duidelijk onvoldoende voor haar ramingen van inkomsten en uitgaven voor 2017.

Geen defaitisme

Het moet gezegd, de departementen waar het schoentje het hardst knelt, zijn niet in handen van Open Vld-ministers. Maar zij delen wel in de brokken, net zoals de partij, want keer op keer vertonen de peilingen een negatieve trend. Of 2017 hier voor enig soelaas zal zorgen, is een open vraag. En toch mogen wij niet toegeven aan defaitisme. Want er is nog werk aan de winkel. De begroting 2017 moet dringend op orde worden gebracht. Als wij willen voorkomen dat buitenlandse bedrijven ons massaal de rug toekeren, zal serieus werk moeten worden gemaakt van de verlaging van de vennootschapsbelasting. De fiscaliteit mag gerust wat transparanter, evenwichtiger en vooral, eerlijker. De organisatie van de overheden en de harmonisering van de bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende beleidsniveaus zouden ook wel een flinke poetsbeurt kunnen verdragen. Het kluwen van bevoegdheden, wetten, decreten en regelgevingen allerhande, gevolg van de opeenvolgende staatsverkavelingen, heeft de

doorzichtigheid vergroot in plaats van verkleind, zoals ons was voorgehouden. Van enige hiërarchie tussen de federale en regionale wettelijke kaders is geen sprake, niet omdat tussen concept en uitvoering een en ander is fout gegaan, maar omdat de ontwerpers het zo hebben gewild. Inzake originaliteit een wereldwijde primeur, alleen jammer dat het niet werkt!

Vrijheid als hoogste goed

(...) Of ons ideeëngoed nog over voldoende diepgang en creatieve weerbaarheid zal beschikken om het hoofd te bieden aan de nieuwe uitdagingen, de milieuproblematiek, de armoede en de ongelijkheid, de maatschappelijke cohesie en de zingeving, zal bepalend zijn voor de overlevingskansen van de liberale filosofie van morgen.

Open Vld-voorzitster Gwendolyn Rutten nam alvast de uitdaging aan als zij “Vrijheid” als het hoogste menselijk goed ziet. Zij plaatst de vrijheidsgedachte centraal in de strijd tegen de uitwassen van verwerpelijke ondemocratische ideologieën als communisme en fascisme. “Vrijheid”, gekoppeld aan “pluralisme” en “tolerantie” zijn inderdaad basiskenmerken van het liberalisme. Het vinden van een evenwicht tussen deze drie elementen mag dan niet altijd even simpel zijn, het is niettemin de *conditio sine qua non* voor de organisatie van een samenleving waarin het, volgens de liberalen, “goed leven” is. Het liberalisme spreekt zich, in tegenstelling tot andere ideologieën,

evenwel niet uit over het soort leven dat mensen moeten leiden. Dat is in het bijzonder het geval voor de aversie die liberalen koesteren ten aanzien van populistische recepten van linkse en rechtse signatuur. Populisme oogt weliswaar democratisch in de zin dat het wel degelijk het meerderheidsprincipe accepteert, maar is tegelijkertijd a-liberaal omdat het de rechten van minderheden verwerpt en de scheiding der machten als fundamenteel van de rechtsstaat verwerpt. Het probleem is evenwel dat ook de democratische ideologieën besmet zijn geraakt door het populistisch discours. Meer en meer hebben ideeën plaats moeten maken voor actie, kort op de bal en vaak zonder enige nuance... en dit enkel maar omdat “het volk” hierom vraagt.

Morele burgerlijke waarden

Dit heilloze tij keren is wel degelijk dé uitdaging voor de komende maanden. Maar om dat te kunnen verwezenlijken zal de politiek, zoals Patrice Viaene en Werner Vandenbruwaene vooropstellen in het jongste nummer van Het Volksbelang, afstand moeten nemen van enkele kwalijke uitwassen van onze huidige sociale welvaartstaat waar “de controlerende rol van de wetgever” geleidelijk is uitgehold door de uitvoerende macht en de participatie. Vandaar hun oproep om het democratisch gehalte van de samenleving een boost te geven door mensen meer vertrouwen te geven en rigoureuze te investeren in de ontwikkeling van “morele burgerlijke waarden”. •

ERIK VLAMINCK OVER HET ONGEWONE LEVEN VAN DE WATTMAN

door John Rijpens

Vlaminck werd bekend met zijn zesdelige roman fleuve 'Het schismatieke schrijven: kroniek van een familie' over het gewone leven van mensen in het Vlaanderen van de 20ste eeuw, doordrenkt van miserie, van oorlog, van sterven en kinderen krijgen, maar ook van bier, van rauwe volkshumor, van tuba-klanen, van heimelijke tederheid.

Op 10 mei 1940 om 5.45 uur (de oorlog is nog niet officieel begonnen) bombarderen Duitse vliegtuigen het 'St-Amadeusgesticht voor zwakzinnigen' in Mortsel. Diezelfde dag krijgt trambestuurder Leon Vermast de opdracht om zijn geplande tramrit naar Hoboken te onderbreken en meteen naar Mortsel te sporen. Hij moet er overlevende psychiatrische patiënten van het bombardement ophalen en hen naar een school in Merksem brengen. Deze helletocht van een tramrit zal zijn leven veranderen.

HALLUCINANTE TRAMRIT

Het tramrijtuig wordt volgestouwd met tientallen patiënten die de bommen en de brand hadden overleefd en die in allerijl dienden overgebracht naar Merksem. Het is deze hallucinerende tramrit die het kernprobleem vormt in de 'vertelling', te kort voor een roman, te lang voor een novelle.

Pikante evolutie: Leon Vermast, de inmiddels gewezen Wattman, vertelt zijn verhaal in 1960, hij is dan zestig, vanuit de gevangenis aan de Begijnenstraat in Antwerpen. Hij is door het Hof van Assisen van Antwerpen veroordeeld tot achttien jaar gevangenisstraf omdat hij in 1960 zijn 32-jarige inwonende zoon, een achterlijke jongeman, vermoord heeft. Een regeling zou getroffen worden om de jongen in het Mortselse St.-Amadeus te laten opnemen en dat kon Leon Vermast niet accepteren, nog steeds lijdend aan de hallucinante beelden van twee decennia eerder.

ERIK VLAMINCK (°1954) IS EEN IN DE MAATSCHAPPIJ GEËNGAGEERD ROMANCIER EN DRAMATURG. HET RECENTSTE WERK VAN DEZE NAZAAT VAN DE VLAAMSE SCHILDER MAURICE DE VLAMINCK IS EEN ONTHUTSEND EN WAAR GEBEURD VERHAAL, 'DE WATTMAN.'

Achteraan het boek zijn een tiental foto's opgenomen die een beeld geven van de levensomstandigheden van de patiënten van de psychiatrische instelling in Mortsel voor het uitbreken van de oorlog en foto's die tonen welke schade werd aangericht door het bombardement van 10 mei 1940 (niet te verwarren met het dramatisch bombardement op Mortsel in 1943). Enkele zeldzame krantenberichten staven de feiten. Als 'uitsmijter' een unieke foto van tram 16, de tram van de Wattman.

VERPLEGER

Als er iemand is die door de feiten werd geroerd zal het wel Erik Vlaminck zijn, die een achttal jaar als verpleger in een psychiatrisch ziekenhuis werkte. Dat leidde tot zijn roman 'De blauwe steen', die flarden bevat uit het leven van een psychiatrische patiënt en waarmee de lezer toegang krijgt achter de grauwe muren van een psychiatrische instelling en je geconfronteerd wordt met de onpersoonlijke behandeling en de uitzichtloze toestand van een chronische psychiatrische patiënt anno 1984.

De auteur is inmiddels een dozijn romans, vijftien novellen, vier columnverzamelingen en zeventien toneelstukken rijker maar velen dwepen nog steeds met zijn 'Quatertem-

perdagen'-cyclus, familiechronieken die stuk voor stuk afzonderlijk kunnen gelezen worden zoals 'Wolven huilen', over het leven van de mooie Liza, die samen met haar man naar Canada vluchtte hoewel België en de voorbije oorlog niet uit de herinnering kunnen geschrapt worden in een leven van hunkering, onderdrukte hartstocht en verkeerde beslissingen, 'Stanny een stil leven', een overtuigend portret van een onaangepaste, een beeld van de jaren 1960 en van een wereld in verandering), 'De portrettrekker', over een broer en zijn zus die hun jeugd doorbrachten in een verarmd, kinderrijk gezin in Diest. Na de Eerste Wereldoorlog lopen hun wegen uiteen, hij trouwt en gaat in Antwerpen wonen, zij wordt dienstbode in Brussel. En 'Houten schoenen', waarin Vlaminck het heeft over zijn vader die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Duitsland was tewerkgesteld. Het verhaal wordt af en toe onderbroken door een anders gedrukte tekst waarin de auteur zijn persoonlijke mening geeft en waaruit moet blijken hoe moeilijk hij het had om diepgaande gesprekken met zijn vader te hebben. •

Erik Vlaminck, De Wattman, een vertelling. Uitg. Vrijdag, 2016; 62 blz.; ook verkreegbaar als e-boek; prijs: 10 euro.

Pussyhat

De anti-Trump-beweging is grotendeels vrouwelijk en herkenbaar aan malle symbolische pussyhats. Haal de breinaalden maar boven, het nieuwe politieke activisme heeft veel gevoel voor humor.

Er is een verschil tussen oppositie voeren en in verzet gaan. Amerika is op nooit geziene wijze de fase van verzet ingetreden, verzet tegen een verkozen president. Oppositie is logisch in een democratisch systeem. Verder verbijst je het verlies, en wacht op..., of je bereidt betere tijden voor. Zelfs als de verkozen president een idioot is, wat heus al wel eerder voorviel in de Amerikaanse geschiedenis. Wat maakt dat er nu een openlijk, massaal, aanhoudend, en meer dan doorsnee vrouwelijk verzet zich manifesteert? Omdat het als een grote schokgolf door Amerika (en door de wereld) gaat hoé snel rechten die als verworven gelden, zouden kunnen terugschroefd raken! En de vrouwen-, holebi- en reproductieve rechten zijn de meest manifeste voorbeelden, vandaar een prompt en groot vrouwelijk en roze gekleurd verzet.

Niet dat dit nooit eerder vertoond werd, dat grof wegpakken of stil laten wegsmelten van verworvenheden – laat ik alleen maar het voorbeeld van Iran geven. Maar als het in Amérika gebeurt, is het blijkbaar een groter teken aan de wand, en zaak voor de hele wereld om op te staan.

Breiwerk

Alles komt terug, zelfs plateauzolen, en breien en haken is helemaal weer hip. We hebben het ooit afgedaan als iets van de generatie van onze oma's aan de haard, en niet meer passend in het leven van een moderne vrouw, die, na-het-betaalde-werk, tijd besteedt aan interessantere dingen. Dat blijkt achteraf ironisch want alle onder-

zoeken tonen aan dat vrouwen er nà het werk nog quasi evenveel huishouden en moederen bovenop krijgen als vroeger. Maar, passend in het nieuwe onthaasten, duurzaam gebruik en zélf dingen maken, smèken jonge mensen (ook mannen!) nu hun oude groot-tantekes om de oude Burda's uit de kelder. Diezelfde mannen die intussen wel geen poot uitsteken in het huishouden, vraag ik me af? Soit. Het is grappig en zelf-relativerend dat juist de beweging die mét de BH's ook de breiwerken verbrandde nu een roze zelfgebreide of gehaakte pussyhat als symbool kiest.

Symbool

De homemade pussyhat vindt zijn oorsprong in het woordenspel met pussycat, en inderdaad, als je een rechthoekige lap breit, dubbelvouwt, de zijkanten aan elkaar naait en 'm vervolgens over je hoofd trekt, verschijnen door het contrast hoekige muts/rond hoofd vanzelf kattenootjes. Niet toevallig is het als revolutionair hoofddekkel ook een verwijzing naar pussy, poes in het Nederlands, één van de benamingen voor de vrouwelijke genitalia. En laat de zeer klassevolle nieuwe president zich nu juist hebben laten kenmerken door "vrouwvriendelijke" uitspraken als 'grab them by the pussy'. Het zou moeilijk geweest zijn een hoofddekkel te bedenken dat méér de boodschap uitdraagt dat vrouwenrechten nog steeds als basis hebben, 'baas over eigen lichaam' – van baarmoeder tot hoofd.

Aviva Dierckx
voorzitter
Liberale Vrouwen

One size fits all

Het is stimulerend om een hernieuwd elan in de oude feministische rangen te voelen, en ik ervaar het als bijzonder hoopgevend dat zoveel vrouwen die zich voordien nooit feminist hadden genoemd nu zelfs de straat op gaan – al was daar helaas voor nodig dat zij eerst hun 'verworvenheden' bedreigd moesten horen.

Daarnaast haal ik ook nog heel wat inspiratie uit de energie, creativiteit en humor die deze nieuwe beweging uitdraagt. De bindende factor is een negatieve: tégen Trump en bij uitbreiding tegen populisme. Het was genoeg om een momentum te creëren voor de indrukwekkende vrouwenmars na de inauguratie van de katjesknijpende president. Zal het voldoende blijken om de oppositie te blijven voeden en als sterke verzetsbeweging te groeien?

Zaak is nu om deze unieke eensgezindheid niet te laten uiteenrafelen en proberen focus te houden op hetgeen verbindt, in plaats van op wat een verdeelfactor kan zijn (voor of tegen hoofddoek, oude versus nieuwe activisten, wit en zwart feminisme, georganiseerde groepen versus grassroots). De pussyhat past voor iedereen. •

() Mao zei dat vrouwen de helft van de hemel op hun schouders dragen. De Liberale Vrouwen is het eerder om de wereld te doen. Hoe dan ook: een column van Aviva Dierckx over dié bepaalde kijk op de wereld.*

DE FLITSENDE START

door Herman Matthys
doceert o.a. de cursus over de VS
aan de UGent en de VUB

DE GOP

De GOP (Grand Old Party) heeft met 306 kiesmannen het presidentschap gewonnen. Daarvan hebben er uiteindelijk 304 voor Trump (°1946) gestemd in het kiescollege. Bij Hillary Clinton (°1947) hebben er zelfs vier van de 232 niet voor haar gestemd. In het 115de Congres behouden de republikeinen de meerderheid in de Senaat met 52 tegen 46 democraten en 2 onafhankelijken (o.a. Sanders). Vicepresident Mike Pence (°1959) is de voorzitter van deze opperkamer binnen het US Congress, maar de dagelijkse leiding is in handen van de republikeinse voorzitter 'pro tempore' Orrin Hatch (°1934) uit de staat Utah. Daarnaast blijft de almachtige senator Mitch McConnell (°1942) uit Kentucky de fractieleider. De macht van McConnell wordt nog eens vergroot door het feit dat zijn echtgenote Elaine Chao (°1953), tot 'Secretary of Transport' is aangesteld.

Ook in het Huis van Afgevaardigden behouden de republikeinen de meerderheid met 240 zetels tegenover 193 democraten. (2 zetels staan open). Hier regeert de 'speaker' Paul Ryan (°1970 uit Wisconsin (1ste district). De

Toegeven. Donald Trump heeft zijn start niet gemist als 45ste president van de Verenigde Staten van Amerika. Sinds zijn eedaflegging op 20 januari beheerst hij de mondiale media. Men krijgt zowaar de indruk dat de rest van de wereld geen regeringen meer heeft en dat alles vanuit Washington DC wordt beslist. Bovendien is deze schatrijke miljardair niet geïnteresseerd in de presidentiële wedde van 395 000 euro per jaar. Hij doet het voor 1 cent per maand, want hij mag niet gratis werken als staatshoofd, en de rest is bestemd voor goed doelen. Iets dergelijks is nog nooit vertoond ! Een ander opmerkelijk feit is dat deze nieuwe president ook nog eens zegt dat hij alles gaat uitvoeren uit zijn programma. Dit laatste is zeker uniek. Want meestal worden de programma-beloftes anders uitgevoerd.

eigenlijke GOP-fractie wordt geleid door congressman Kevin McCarthy (°1965) uit Californië (23ste district).

Ten slotte hebben de republikeinen ook de meerderheid weten te behouden in het College der Gouverneurs met 33 staten tegenover 16 staten voor de democraten. Alaska wordt bestuurd door een gouverneur die niet behoort tot een van de twee traditionele partijen. De GOP heeft nu overal de macht en dat legt nu ook alle verantwoordelijk bij deze partij. De republikeinen moeten nu de problemen oplossen en beleid voeren.

DEMOCRATEN

De democratische partij kent nu zijn nachten der lange messen. Want de nederlaag van Hillary Rodham is zwaar aangekomen. Running mate Tim Kaine (°1958) blijft tot begin 2019 senator voor Virginia. Het is maar de vraag of hij voldoende steun geniet om de leidende rol op zich te nemen binnen deze partij. Na alle ruzies tussen het DNC (Democratic National Committee) en senator Bernie Sanders (°1941) uit Vermont, moest Debbie Wasserman (°1966) weg als voorzitter. Wasserman blijft in het Huis van Afgevaardigden zetelen voor Florida (23th district). Maar deze goede vriendin van Hillary Clinton mag haar grootste politieke aspiraties wel opgeven. Voorlopig

blijft Donna Brazile (°1959), uit Louisiana, het DNC leiden. Maar er dient een strategie te worden uitgezet voor de volgende mid-term verkiezingen van november 2018. De interne ruzies houden dit laatste tegen en blokkeren een nieuw leiderschap bij de democraten. In de senaatsfractie is er wel een nieuwe voorzitter gekozen met Chuck Schumer (°1950) uit New York. Maar de groep Clinton heeft nog steeds de leiding in handen binnen de democratische fractie van het Huis met Nancy Pelosi (°1940) uit Californië (12de district). Het is duidelijk dat deze partij op drift is geraakt en niet weet wat ze nu moet gaan doen.

BELEID

Donald Trump laat er geen gras over groeien

De Mexicaanse grens met de VS: de muur staat er al voor zowat de helft en werd gebouwd door voorgaande presidenten.

VAN

Trump

Eind januari gaf Donald Trump duidelijk zijn steun aan de Britse premier Theresa May.

met zijn plannen. Laat ons even de voorname ideeën analyseren en becommentariëren. Vooreerst wel Trump een einde maken aan diverse vrijhandelsakkoorden. Het gaat in feite om de NAFTA, waar hij Mexico uit wil, en TPP (Trans Pacific Partnership). TTP is enkel geratificeerd door Japan en is nog niet in werking getreden. President Trump heeft hier enkel beslist dat hij de ratificatie niet indient bij de Senaat. De traditionele industrie en ook senator Sanders steunden onmiddellijk de beslissing van Trump. Want alle verdragen zijn in de VSA pas rechtsgeldig na een 2/3de meerderheid in de Senaat. Het wel bestaande NAFTA-akkoord wordt wat anders om te wijzigen. Donald Trump wil Mexico eruit en alleen een vrijhandelszone openhouden met Canada. Dit dossier is ook gekoppeld aan de zogenaamde muur tussen de beide landen. Die muur staat er al voor zowat de helft en werd gebouwd door voorgaande presidenten. Ten tweede wordt ten aanzien van de vrijhandel China geïmagineerd door Trump. Door zijn staatsgeleide economie is China zeker geen propere speler te noemen in het domein van de mondiale vrijhandel. Ten derde, Donald Trump gaat een neo- Keynesiaans beleid voe-

ren met grootschalige overheidsinvesteringen in de federale infrastructuur (o.a. spoorwegen) en defensie. Daartegenover staat dan de EU, die zich vast reed in onwerkbare budgettaire ESER-normen. Een dergelijk beleid gaat de verschillen in economische groei tussen de VSA en de EU alleen maar vergroten.

EUROPA

Europa weet geen blijf met Trump en is begonnen met felle reacties op het nieuwe beleid. Maar zijn die reacties wel niet hypocriet te noemen? Eerst is men in Europa tegen CETA en TTIP en nu Trump niet verder gaat met de NAFTA alsook TPP reageert men hier negatief. Veel commentaar op de muur aan de Mexicaanse grens, doch in het verleden is er weinig of niets gezegd over het deel dat er nu al staat. Europa geeft commentaar op die muur en inreisbeperkingen vanwege de Trump-Pence-administratie. Maar diezelfde Europese Unie kent talrijke grenscontroles tussen de Schengenlanden, weet geen blijf met de asieltoevloed, heeft zelf duizenden kilometers grens afgezet aan de Balkan en geeft zes miljard euro per jaar aan het Turks regime om vluchtelingen in Turkije te laten. Wie zijn

wij om dan commentaar te geven op de genomen maatregelen van Washington DC ?

Gaat de EU zich voortaan op handelsvlak linken met China. Alleen al gezien de deficitaire handelsbalans zijn we daar altijd de verliezer. Uiteindelijk is China geen liberale economie en ook geen democratie. Zodoende moeten wij de dialoog aangaan met de Angelsaksische wereld. Want Poetin is ook geen alternatief voor ons!

Op dit moment is er geen echte reden om ongerust te zijn over de verhoudingen tussen de VS en Europa. De landen die worden aangepakt zijn vooral China en Mexico. De nieuwe Amerikaanse regering heeft duidelijk gesteld dat ze achter de NAVO blijft staan. Maar de lidstaten dienen wel de afspraken van de top in Cardiff van oktober 2014 uitvoeren, namelijk: minstens 2% van hun BBP aan defensie besteden. België is hier een van de slechtste leerlingen.

Maar de echte invloed van de Verenigde Staten ten aanzien van de Europese Unie ligt in de nakende Brexit-onderhandelingen. Eind januari heeft Donald Trump duidelijk zijn steun gegeven aan de Britse premier Theresa May. Daarmede doet May een gouden zaak in het kader van deze Brexit-onderhandelingen. Want zij heeft steun, een strategie en een visie tegenover de verdeelde groep van 27 overblijvers.

CONCLUSIE

Donald Trump is een niet-conventioneel president. Hij staat, omwille van zijn rijkdom, erg onafhankelijk en kan zich veel veroorloven. Ook de relatie met de vroegere almachtige media wordt hertekend. Die media zijn zeker ook een van de verliezers van de afgelopen verkiezingen. Het is duidelijk dat er met deze Amerikaanse president een nieuw politiek tijdperk begint, waar de Europese Unie niet op voorbereid is. Zoals de kaarten nu liggen, is de winnaar van de 21ste eeuw: de Verenigde Staten van Amerika! •

DE ERFZONDE VAN CEAUSESCU

door Lukas De Vos

Ik herinner me de verbijstering van de tolbeambten toen ik vanuit Hongarije overstak naar Oradea. De slagbomen stonden omhoog, de controlepost in de weg was half dichtgegooid, ze vroegen zich allicht af waarom een westerling richting Roemenië reed en niet de andere kant op. Het was een vreemde ervaring, die zijn eigen mythevorming meebracht. Het land was een puinhoop, de buitenwijken van Boekarest waren pijnlijke geraamten van onafgewerkte hoogbouw, de bevolking achterdochtig, niemand vertrouwde iemand, iedereen werd verdacht van banden met de Securitate. Ik heb nog een foto liggen van een affiche waarop Ion Iliescu zeer gepast twee vampierentanden had bijgetekend gekregen. Het is nooit duidelijk geworden of de communistische president die Ceaușescu opvolgde (1989-1996; 2000-2004) nu al dan niet een samenzwering van de geheime dienst leidde dan wel in snelheid gepakt werd en er (voor zichzelf toch) het beste van maakte. Iliescu was hoogstwaarschijnlijk een lid van de KGB, en liet mijnwerkers protestbetogingen neerslaan in 1990-1. Wie van de geweldplegers veroordeeld werd kreeg tien jaar later gratie.

In een stoffige kast ligt nog een Roemeense vlag opgeborgen. Uit de gele middenstrook is nogal ruw het wapen van 1965 geknipt. Er stond 'Republica România Socialistă' op. De vlag is een overblijfsel van mijn verblijven in het land kort na de dood van Nicolae Ceaușescu en tijdens de bezetting van het Universiteitsplein. Bij de vlag ligt ook een grote sticker, 30 x 30, van de Europese Unie. Op aanraden van mijn vriend-vrachtwagenbestuurder Henk Funcke, die toen voor Artsen zonder Grenzen hulpgoederen over de grens bracht, legde ik die sticker gewoon achter de voorruit. Niemand heeft me ooit tegengehouden of om mijn papieren gevraagd.

EERSTE MOSLIMA-PREMIER

Het kwam me allemaal weer voor de geest toen ik bij de grote betogingen tegen de roodblauwe regering van Sorin Grindeanu een bord zag verschijnen met Iliescu 2. Niet Grindeanu werd gevisieerd, wel Liviu Dragnea, de leider van de socialistische PSD (179 zetels op 357). De voormalige minister van telecomunicatie was eigenlijk derde keus. Omdat Dragnea, na zijn veroordeling voor corruptie door het Hooggerechtshof vorig jaar in mei, geen politiek mandaat mag uitoefenen, schoof de partij Sevil Shhaideh naar voren. Shhaideh, die een half jaar als minister voor streekontwikkeling fungeerde, zou de eerste vrouwelijke premier van het land geworden zijn. Helaas ook de eerste moslima die het in een zeer orthodox land als Roemenië zo ver kon schoppen. Ze is getrouwd met een Syriër en heeft in dat land drie eigendommen. Een open doelkans voor Dragnea's grote rivaal, president Klaus Iohannis. Iohannis won verrassend de presidentsverkiezing in 2014. Hij is een minderheids-Duitsers en behoort tot de conservatieve PNL.

Roemeens protest tegen de corrupte regering.

Iohannis sprak zijn veto uit. Pas dan kwam Grindeanu in beeld. Hij wordt aangezien als de handpop van Dragnea. Dragnea maakt er geen geheim van dat hij regeringsleider wil worden. Hij heeft al aangekondigd dat hij een herziening van zijn proces wil. Hij rekent op een vrijspraak, want volgens hem is er een procedurefout gemaakt. Het Hooggerechtshof heeft nagelaten hem binnen de voorziene termijn van 30 dagen de motivering van de veroordeling te bezorgen. Hij heeft ze nog niet, zegt hij. Hem wordt aangewreven dat hij 22.000 euro verduisterd heeft.

“KLEINE CORRUPTIE”

In dat licht wordt de poging duidelijk van de socialistisch-liberale regering (PSD-ALDE, de liberalen hebben 25 zetels in het Lagerhuis) om OUG 13/2017, een bijzondere wet om amnestie te verlenen voor kleine corruptie, door het parlement te jagen. Die voorzag in schuldkwijtschelding voor iedereen die niet meer dan 200.000 lei (44.400 euro) had scheefgeslagen, van vervolging ontslagen werd. “Kleine corruptie”, nu ja. Laura Stefan, voormalig directrice bij het ministerie van justitie, merkt fijntjes op “dat met zo’n bedrag flink wat gezinnen vijf tot zes jaar moeten rondkomen”. Het initiatief, nauwelijks een drietal weken na Grindeanu’s aantreden als eerste minister, raakte een open zenuw bij de gewone man. Het leidde onafgebroken tot massabetogingen, de grootste sinds de val van Ceaușescu. Toen de wet “bij nacht en ontij” dievelings werd goedgekeurd, riep president Iohannis 31 januari uit tot “een dag van rouw”. Vrijwel onmiddellijk vulden de straten van Boekarest zich met boze burgers. “Bine Lucrat Tovarase, Bine Lucrat”, las ik op een bord: “Goed gedaan, kameraad, goed gedaan !” Cynischer kon nauwelijks. Eén woord volstond voor de 150.000 betogers op de Piața Victoriei, het Overwinningsplein: “Abrogare ! Intrekken, die wet!”

TEGENSTAND

Probeerde de regering de straatprotesten in te dijken of te negeren – de ALDE-coalitie-partner liet weten dat “niemand voordeel kon halen uit voortgezet protest” – dan escaleerde de tegenstand alleen maar, ook in eigen rangen. De dag na de stemming gaf staatssecretaris Daniel Sandru er de brui aan: hij stond in voor de voorbereiding in 2018 van het eeuwfeest van het Verenigd Roemenië. Honderd jaar geleden trad Transsylvanië toe na het uiteenvallen van het Oostenrijks-Hongaarse keizerrijk. Op 2 februari zag ook minister van handel Florin Jianu het licht. “Ik kan in geweten dergelijke wetswijziging niet onderschrijven. Ik kan anders niet meer onder de ogen komen van mijn kinderen”. Exit Jianu.

Volgden tal van plaatselijke politici die de partij de rug toekeerden. De president zat

Nicolae Ceaușescu.

evenmin stil. Hij riep op om de “rechtsstaat en de Europese waarden” te garanderen voor “mijn volk dat ik vertrouw”. Meteen kondigde hij aan naar het Grondwettelijk Hof te zullen stappen. Justitiëwaakhond CSM en de ombudsman volgden hem. De procureur-generaal kondigde een rechtsgeding aan. Het Hogerhuis dat zijn goedkeuring moest geven liet weten daar geen zin in te hebben. En ook het buitenland liet zich horen. Het mag gezegd, België en Nederland namen het voortouw voor een forse verklaring die ook door de VS, Canada, Duitsland en Frankrijk werd ondertekend: “The decree can only undermine Romania’s standing in the international community and risks damaging partnerships that are based on common values, inherent in the guiding principles of the EU and NATO”. Het viel al op dat de voorziene ontmoeting van Jens Stoltenberg en de Roemeense buitenlandminister Teodor Meleșcanu op 6 februari zonder reden verdaagd werd, al was hij in Brussel voor de vergadering van de Europese ministers van buitenlandse zaken.

De coalitie begreep. Grindeanu stuurde wel zijn kat naar de voorziene persconferentie op 5 februari, maar liet bevestigen dat het gecontesteerde decreet werd ingetrokken. Een zwart beest werd snel gevonden: minister van justitie Florin Iordache. Hij heeft de boter gegeten. “Hij heeft onduidelijk gecommuniceerd, de mensen hebben het ontwerp verkeerd begrepen”, verluide het. Iordache liep spitsroeden maandagmorgen. Hij kondigde een gewijzigd decreet aan, nadat de nacht tevoren een half miljoen Roemenen voort betoogden en het ontslag van de re-

gering eisten. De nieuwe anti-corrupiewet moet binnen de 30 dagen voorliggen en zal stoelen op een gedetailleerde omschrijving van wie amnestie krijgt “om de overbevolkte gevangenissen te ontlasten”. Geen Roemeen die dat gelooft. Van het verworpen decreet hadden hooguit 2.000 tot 2.500 man kunnen profiteren (onder wie enkele honderden politici).

Het lijkt er dus sterk op dat de huidige regering Grindeanu een wanhopig achterhoedegevecht levert (dankzij zijn grote meerderheid in het parlement) om de oude gewaden, de endemische corruptie geërfd van de Ceaușescu’s, te bewaren.

Jammer voor Dragnea is dat sinds 2005 de Dienst voor Anticorruptie (DNA) intens en voorbeeldig werk heeft afgeleverd. Vooral sinds Laura Codruta Kovesi in 2013 aan het hoofd kwam van de DNA (die zo’n 500 medewerkers telt) is de strijd tegen corruptie in een rotvaart opgedreven. In 2016 is de vorige premier Victor Ponta voor belastingontduiking opgepakt. Zij heeft zelfs een eigen directeur van ANI, het Nationaal Agentschap voor Integriteit, Horia Georgescu, op zwendel betrappt in 2015. Ruim 3.000 ministers, volksvertegenwoordigers, senatoren, burgemeesters en hoge ambtenaren zijn al aangeklaagd (en vaak veroordeeld). Er is trouwens een tweede proces tegen Dragnea in de maak. Codruta trekt zich van bedreigingen en lastercampagnes niks aan, ze vecht voor de onafhankelijkheid van haar directie, en keerde zich dan ook fel tegen het nu ingetrokken decreet dat ook haar taak aan banden zou leggen.

ERETITELS EN PORNO

Ceaușescu verzamelde rijkdom en protserige “kunst”, zijn vrouw Elena academische eretitels en porno om medewerkers af te persen, Dragnea wil dat winterlandschap behouden. Maar Roemenië wil niet mee, ook al is Grineanu blijven weigeren om af te treden omdat de “zwijgende meerderheid” niet moet zwichten voor de straat. De week van het gewraakte decreet vroor het in Midden-Roemenië, in Întorsura Buzăului, tot min 34 graden. De week na de intrekking dooide het. Symbolischer kon nauwelijks. •

NORMAAL DOEN? LEES DE GRONDWET

*Patrick Dewael,
minister van Staat*

Onze Belgische Grondwet was bijzonder liberaal voor haar tijd. Locke, Montesquieu en andere denkers hadden de principes van de verlichting al op papier gezet. Maar de Belgen waren bij de eersten op het Europese continent die de principes en vrijheden ook echt in een afdwingbare grondwet formuleerden. Dat is iets om trots op te zijn. Het gaat om de scheiding der machten, de scheiding van geloof en staat, de vrijheid van meningsuiting en religie, de gelijkwaardigheid van elke mens, het recht op zelfbeschikking enzovoort.

Het zijn de fundamentele spelregels die elke burger van dit land moet respecteren om het samenleven mogelijk te maken. Dat is wat 'normaal doen' betekent.

IN GOEDE EN KWADE DAGEN

De spelregels zijn nog steeds van kracht. Ze zijn inmiddels zelfs zo evident dat we soms lijken te vergeten ervoor te strijden. Maar in onze diverse en complexe samenleving komen die waarden onder druk te staan. Vanuit verschillende hoeken. Zo stellen religieuze fanatici de gelijkheid van man en vrouw in vraag. Anderen interpreteren onze liberale vrijheden dan weer te eenzijdig, wanneer het in hun politieke kraam past. Begin 2015 waren we allemaal Charlie. Terecht overigens. Satire mag kwetsen en religies uitdagen. Maar vandaag hoor ik sommigen hardnekkig pleiten om de vrijheid van meningsuiting wel te beperken als het om radicale meningen gaat.

De grondwet is er niet om de dictatuur van de meerderheid te legitimeren, maar net om elk individu te beschermen. De grondwet is er voor de goede dagen, maar ook en vooral voor de kwade. Het zou niet wijs zijn om ze op zul-

Onze grondwet is onlangs 186 jaar geworden. Dat wil allerminst zeggen dat ze oud en versleten is. Grondwetten worden geschreven voor de eeuwigheid. Hun bepalingen zijn zo principieel en evident dat ze de tand des tijds, politieke grillen en zelfs oorlogen kunnen doorstaan.

ke momenten met beperkingen of noodtoestanden uit te hollen. Je kunt onze vrijheden gewoonweg niet beschermen door ze voortdurend in te perken.

In de huidige tijdgeest lijkt het dus nuttig om de basisprincipes van onze grondwet en samenleving opnieuw onder de aandacht te brengen. Van ons allemaal. Want of we nu hier geboren worden of aan de andere kant van de wereld, we zijn allemaal nieuwkomers in onze samenleving. We moeten ons allemaal de fundamentele spelregels eigen maken om te kunnen samenleven. Ik startte begin 2016 een debat in de Kamercommissie Grondwet. We bogen ons over de vraag of principes zoals bijvoorbeeld de scheiding van geloof en staat wel voldoende expliciet in de grondwet staan geformuleerd. Volgens mij is dat niet het geval, waardoor religieuze voorschriften soms primeren op de seculiere wet.

Ook het voorstel om een voorwoord aan onze grondwet toe te voegen, kwam aan bod. In zo'n preambule kunnen we de fundamentele normen en waarden oplijsten. Ze moet in essentie duidelijk maken welk land we zijn en willen zijn, welke vrijheden onze burgers genieten, binnen welke klijlijnen iedereen vrij is zijn of haar geluk na te streven...

Vandaag is de grondwet te veel verworden tot een juridisch document over onze ingewikkelde staatsvorm. Met zo'n preambule moet onze grondwet opnieuw begrijpelijk en vooral verbindend worden, een sociaal contract tussen staat en burgers.

WAT VINDT DE BURGER?

Aanvankelijk was de politieke interesse voor

dit project gering en de achterdocht bij sommigen groot. Maar tijdens de hoorzittingen met grondwetspecialisten, juristen en filosofen rijpten de geesten. N-VA-staatssecretaris Theo Francken volgde al snel met het idee van de nieuwkomersverklaring en de Vlaams minister-president Geert Bourgeois (N-VA) droomt van een Vlaamse grondwet mét preambule. CD&V-onderwijsminister Hilde Crevits laat burgerschap opnemen in de eindtermen van het onderwijs. Groen wil zelfs door iedereen een burgerschapsverklaring laten ondertekenen. In Franstalig België zijn de MR en PS ook voorstander van een preambule en meer expliciete scheiding van geloof en staat. Een jaar later kan ik alleen maar tevreden vaststellen dat het draagvlak bij de publieke opinie en in het parlement groot is om de fundamentele beginselen van onze grondwet meer aandacht te geven. Een meerderheid van de Kamer is vandaag al gewonnen voor het opstellen van een preambule. Dit lijkt dan ook de volgende logische stap voor ons, volksvertegenwoordigers.

PARTICIPATIE

Maar de grondwet is van en voor iedereen. Daarom moeten we de burgers betrekken in een participatief project. Dit kunnen en moeten we nog deze legislatuur opstarten. Na de volgende verkiezingen in 2019 kan het parlement de preambule dan officieel toevoegen aan onze grondwet. Een grondwet waarvan de verlichte principes dan vooraan zullen staan, als baken voor een harmonieuze samenleving. Daar horen ze thuis. •

© Corelio - 2017.